

A Pittsburgh melletti Braddockban, messzi idegenben, egy kórházi ágyon, hazátlanságban, földönfutásban kilehelte tiszta, nemes lelkét a Szent István alapította pannonhalmi főapátság feje, KELEMEN KRIZOSZTOM. A főapát ur egyszerű papként segédkezett, káplánkodott hol itt, hol amott az amerikai magyar katolikus végeken. A pennsylvaniai Elizabethen, a St. Joseph Conventben vett erőt a betegség rajta, amely 66 éves korában ragadta el. Mindvégig, amíg csak régóta fogyó testi erejéből tellett, az Urat és a magyar kereszténységet szolgálta minden elnyomatáson, bajon, veszen és földrészekén át.

Az egész keresztény magyarság mélységes tragikuma lebegett ott az amerikai városka kis kórházának párnái felett, melyek között hitében, magyarságában rendületlenül, népének balsorsától gyötört szívvel, de forrón bizva az Ur vegső igazságtevéseben, Kelemen Krizosztom főapát elköltözött a földi világból. Helye azok diszes sorában lesz Isten égi birodalmában, akik megállták az igazság és hűség próbáit.

Nem volt titok, hogy a kommunista bitorlók mindenkép szertették volna szembeállítani, kijátszani MINDSZENTY BIBOROS ellen. De miként apáturi méltósága, katolikus ontudata teljével, magyar gerinccel fogadta az ősi Pannonhalmára betoppáno nemet tiszteteket, miközben lakosztálya másik részében zsidó származású diákokat rejtegetett, — úgy visszautasította a nemtelen bolsevik szándékokat is, amelyek eszközükül kívánták felhasználni.

Egy önmagáról sulyosan megfélemedezett ujságíró, az azóta elhunyt Zsolt Béla saját hittestvéreinek ártó, ostobán gonosz ambícióval próbálta ez irányban megkísérteni. Egyik ujságírotársával kijárt a főapát urhoz Pannonhalmára s nyilatkozatokat törekedtek kisajtolni belőle, sarokba akarták szorítani. De a főapátur az ő jámbor lelke nyájas nyugalmával kitért minden ilyen beugrató kísérlet, hitvány presszió ellen. Tisztánlátó fölényel kezelte ármányos látogatóit, egyetlen szót nem mondott a rezsím mellett, sem Mindszenty biboros ellen. De megmutatta azt a szobát, amelyben Grosz Gyula nevű, egykori zsidó diákját rejtegette az egész idő alatt. S ebben benne volt annak legsúlyosabb erkölcsi bírálata, mire adta oda magát Zsolt Béla...

Tudta, hogy üldözés lesz a sorsa, amiért nem hajlandó vállalni a neki szánt áruító szerepet. Külföldi küldetést vállalt, Braziliába ment az ottani magyar katolikus élet megszervezésére, majd rövid időre Olaszországba utána 1947-ben idejött az Egyesült Államokba. New Yorkban, a Magyar Irodalmi Körben tartotta egyetlen előadását világi környezetben. Szent Istvánról beszélt és minden idők legnagyobb magyarjaként említette, mert a kereszténységre vezette a kóbor, nomád törzsi magyarokat és a keresztény nyugati államgondolat megvalósításával megóvta a magyarságot a történelemben való elkallódástól, örökkévaló nemzetté tette. Szent István hitének, igéinek apostola volt közöttünk is mindvégig. Eldugott kis amerikai városkában, idegen kórházi ágyon, hazátlanságban, földönfutóként halt meg az ezeréves szentistváni Magyarországi ősi jelképének, Pannonhalmának ura. Papi és emberi nagysága, tántoríthatatlansága immár a magyarság szószólója az Ur számolója előtt s biztosíték arra, hogy Pannonhalma tul fogja élni a pogányság és barbárság minden rohamát, Pannonhalma halhatatlan!

